

Szenci Molnár Szent Albert:
Könyörögj érettünk!
Mahátma Szent Gandhi:
Könyörögj érettünk!
Luther King Szent Márton:
Könyörögj érettünk!
Bhaktivédanta Szent
Praphupáda:
Könyörögj érettünk!
Bulányi Szent György:
Könyörögj érettünk!
Emódi Szent László:
Könyörögj érettünk!
Gyökössy Szent Endre:
Könyörögj érettünk!

Antoine de Szent Exupéry:
Könyörögj érettünk!
Hamvas Szent Béla:
Könyörögj érettünk!
Pilinszky Szent János:
Könyörögj érettünk!
Nemes Nagy Szent Ágnes:
Könyörögj érettünk!
Szabó Szent Magda:
Könyörögj érettünk!
Baradlay Szent Jenő:
Könyörögj érettünk!
Nemecsek Szent Ernő:
Könyörögj érettünk!

Szent próféták, guruk, szúfik és
dervisek:
Könyörögjétek érettünk!
Szent szüzek, apácák, barátok és
barátnók:
Könyörögjétek érettünk!

Egy utolsó megjegyzés: a könyv
elolvasását a nyugalom megzavará-
sának elkerülése végett katolikus
püspököknek nem ajánlom, mivel
az lelkipásztori marketinget tartal-
maz.

Lipien Mihály

Isten bohócának bátorsága

Kamarás István OJD Ferencpálista egyházreform Csereháton c. könyvéről

A hazai katolikusság valóságos állapotát értő, távlatokban is gondolkodó emberben nagyon összetett érzés alakul ki a könyv olvastán. Hiszen szereti az egyházát, akar is tenni érte, látja a hibákat, a megújulás lehetőségét, de minden erőfeszítése és jobbitó szándéka *elhal* a hagyomány, az óvatosság, a „fontolva haladás”, a „régén minden jobb volt”, az állam által is segített klerikalizmus és konzervativizmus bástyái mögött álló egyházvezetés és a vele szövetséges és egymást kölcsönösen legitimáló katolikus értelmiség *ellenállásán*. Képviselheti ezt a jobbitó szándékot a pápa, a vallásszociológus, a progresszió számos képviselője, teológusok, nők, lelkeségi mozgalmak, józan paraszti eszüket még használó egyszerű hívők, a válasz mindig ugyanaz: „A kutya ugat, a karaván halad.” Főleg ha még hiszünk „a pokol kapui sem vehetnek erőt rajta” mondásban, a problémákat a transzcendenciába emelő és ezáltal elfedő, biblikusnak tűnő, de valójában a dialógus feleslegességét hangsúlyozó megnyilatkozásokban.

Holott ebben a témakörben a kiváló vallásszociológus, Tomka Miklós – a szerző nem véletlenül ajánlja neki a könyvét – A keresztény társadalom vége c. előadásában, illetve számos más szerző is realisan beszél arról, ami van, és ami várható. Mi marad tehát a vallásszociológusnak – vagy bárkinek –, hogy hatni tudjon a hazai egyházi állapotokra, hogy ha nem is a jézusi, de legalább a „ferencpápai” magaslatokba emelje azt, ami mégiscsak meghatározza ez életét? Hiszen a „Van egy álmom!” (Martin Luther King) minden valamit is tenni akaró ember motivációja. „Sok mindent megpró-

báltam”, és lám, ennek ellenére a II. Vatikáni Zsinat és a szellemében született dekrétumok előtt nemhogy az ablakok nem lettek kinyitva, hanem még a nyitott ablakokat is becsukták, és a függönyöket is gondosan behúzták. És persze nemcsak itthon, hanem mindenütt, ahol a régi módi járja. Így aztán – anélkül, hogy ismernénk – félni kezdünk a felszabadítás teológiájától, a feminizmustól, az emberi szerepek változásától, és démonizáljuk mindazt, amivel nem akarunk szóba állni.

Kamarás István *Isten bohócainak rendje* szellemében (az OJD rövidítés jelentése: Isten bohócainak rendje) ebben a könyvében magára húzza a középkori királyi udvarok bohócának köntösét, mivel a bohócnak (a bolondnak) szabad elmondania minden kritikát, amit tetsző dolgot, panaszt – hiszen a király úgyszem fog rá haragudni. Persze ez csak a mesében van így, mert a fáma arról nem szól, hogy hány bohóc végezte a vérpadon. Nem is beszélve arról, hogy a szerző – talán e könyve miatt is – felkerült a nem támogatandó szerzők 500-as listájára (ld. <http://mindenszo.hu>).

A szerző azt írja a cím mögé, hogy „utópia”, de ez valójában segélykiáltás: „Emberek! Így is lehetne – sőt kellene – egyházat csinálni, a jézusi szellemben élni! És nemcsak egyházat, hanem normális emberi kapcsolatokat, normális boldog társadalmat, Cserehátot, országot.”

Mert a sors kifürkészhetetlen pillanatában Ferenc pápa új egyházmegyét alapít Csereháton, és kinevezi püspökké Mikó atyát. Azért ott, mert az a térség már nem kell senkinek. Sem az egyháznak, sem a munkadóknak, sem magyar társadalomnak. Onnan menekül a fiatal, a

tehetséges, a tőke, az intézményhá-
lózat.

Kamarás „utópiája” az a gondolat és egyházreform, amit Ferenc pápa és a keresztény progresszió már régóta mond: a keresztényeknek „hegyre épült városnak” kell lenniük – nyitott kapukkal és erős falakkal –, azaz kontraszttársadalomnak, amely „el nem rejthető”. A Bokor Közösség, Bulányi páter munkásságát ismerők (és lehetne másokat is sorolni) kevés újdonságot találnak ebben a műben, de jól-éső érzéssel olvashatják, hogy az értő szerző hogyan formálja valósággá mindazt, amit ők már ismernek.

Kamarás, mint egy jó intéző, mindent szépen sorba vesz: a jézusi örökség, a nők helyzete, a civilek bevonása, karitás, másokért élés, személyiségfejlesztés és felszabadítás, spiritualitás, ökumené, aktív egyházközségi élet, menekültek befogadása, kultúra, és persze választ ad a csereháti társadalom – mintegy a megelőlegezett jövőbeli Magyarország – minden feszítő kérdésére: mi legyen a cigányággal, a szegénységgel, a migrációval, a demográfiai gondokkal, a munkával, a családdal, a világi hatalommal. És hitet tesz amellett, hogy a jézusi út járható.

A képzeletbeli Mikó püspök (Cserehát első és utolsó püspöke) személye egyszerre képviseli és valósítja meg Ferenc pápa, Beer Miklós, Emódi László, Bulányi György, Nemecsek Ernő, Szabó Magda és sok más személyiség gondolatait és életét. Mindazokét, akik a szerző szellemi formálódásának meghatározó alakjai voltak, és akiknek a szellemiségében az egyházreform megvalósítható. Mert ez a könyv nem utópia, nem is csupán

segélykiáltás – az kevés is lenne egy vallástudós számára –, hanem szalmaszál, és ezáltal a remény.

Lehetséges itt, ma Magyarországon – az ország legelmaradottabb szegletében – valamit elkezdni és valósítani, amire felfűződik egy ország sorsa; ahol a jézusi ihlettség motor, nem pedig fék, ahol a „Köztetek azonban ne így legyen!” világa napi realitás, és mindenki hozzáfér az élet asztalához.

Persze a végkifejlet borítékolható. A ferencpálista egyházreformot megszünteti a püspöki kar egy erre a

célra létrehozott vizsgálóbizottsága. Az indokok formaiak és jogiak. A jog, az előírás, a hagyomány kiütéssel győz – mint annyiszor a történelemben – a szeretet és a józan ész felett.

Persze csak itthon. Hiszen a csereháti egyházreform híre és eredményei közben szétterjednek számos helyre a világban, és modellértékűvé válnak. A hívek pedig – akik tapasztalták, hogy máshogy is lehet – önjárók lettek. Civilek, elkötelezett nők és férfiak folytatják tovább ezt a munkát. Hiszen ez sokkal fon-

tosabb, mint a bizottság által feltárt hiányosságok. Mikó püspököt el lehet zavarni, de a híveket nem lehet leváltani.

Kamarás István nagyon bátor, jól olvasható, humoros és egyszerűen megérthető könyvet írt. Talán a ma legjelentősebbet az egyház témakörében. Bár követnék minél többen a könyv szellemiségét! Érdemes volt megírni és elolvasni. Csak köszönet érte.

Garay András

Apostolkodás (részlet a könyvből)

A következő fél év az „apostolkodás” jegyében telt, ami a csereháti egyházmegyei reformban másfajta jelentést kapott, mint az elterjedt egyházi szóhasználatban, ahol ez az egyház laikus tagjainak részvétele a katekézisben, a szociális gondozásban, a karitatív tevékenységben és a missziók ügyének elősegítésében. Csereháton ez elvileg minden hívő feladata lett volna, de persze első sorban maguk az apostolok művelték, noha az ő fő feladatuk egyrészt a közösségépítés, másrészt olyan papi tevékenységek végzése volt, mint az igeliturgia, a lelki beszélgetés, a temetés és a keresztelés. Olyan képzést próbáltak kialakítani számukra, ami nem valami gyors-
talpaló papképzés, de nem is az apostolkodás valamelyik tevékenységére (például ifjúsági munka, cigánypasztoráció, család-
pasztoráció) irányuló szakirányú képzés volt. Mivel az igeliturgia (és benne a homília) és a lelki beszélgetés is beletartozott az apostolkodásba, ehhez középiskolai végzettség szükséges volt. A hatvan apostol fele volt nő, és a szükséges végzettség miatt egyelőre még csak ötöde cigány. [...]

Az apostolkodást végzők közül az idősebbek az igeliturgiát szerették legjobban, amit a hívek jogosan neveztek misének, mert minden pontosan úgy volt benne, mint a „rendes misében”, noha a „misézők” tudták jól, hogy ők nem misézhetnek. A mise áldozati részének is elmondták teljes szövegét, de oly módon, hogy ezeket a részeket így vezették be: „ilyenkor a pap ezt mondja”. Az idősebbek ugyancsak örömmel és sikeresen művelték a szociális gondozást és a karitatív tevékenységet is. A fiatalabbak érthetően a fiatalok pasztorációjában buzgólkodtak és jelesked-

tek legszívesebben. Ha nagyobb számban vettek részt fiatalok az igeliturgián, „heavy metal-miséket” szerveztek, de fáradhatatlanok voltak a magányos öregek gondozásában is. [...]

Az apostolkodásnak messzire híre ment. Nemcsak az Imre atya által liberális médiumoknak nevezett csatornákon, hanem egyházi berkekben is. Nyilván ennek hatására is történt, hogy Beer Miklós kispapokat küldött lelkipásztori gyakorlatra a Csereháti Reformegyházmegyébe, és ezt megtette jó barátja, Fabiny Tamás evangélikus püspök is. Így aztán a nagyperenci lutheránusok mellett évszázadok múltán újabb evangélikusok jelentek meg a sokvallásúvá váló Csereháton.

A plébánosoknak, pontosabban a plébániák irányítóinak (légyenek ők papok, diakónusok vagy pályamódosító papok a párjukkal) szerepe az apostolok színre lépésével ebben az egyházmegyében megváltozott, afféle esperesek lettek, más hasonlatlaltól elve úgy viszonyultak az apostolokhoz, mint az eredeti Jézus-mozgalomban a tizenkettő a hetvenkettőhöz. A plébánosok a hozzájuk tartozó 10-12 apostollal alkottak kisebb közösségeket. A közösségekhez nem tartozók többsége nagyobb városi plébániához tartozott. Az apostolok egyfelől állandóan kínálgatták őket is közösségekkel, programokkal, másfelől (amennyiben ők nem jelezték, hogy ez terhes számukra) ugyanúgy „gondozták” őket, mint a magányos öregeket.

Sokan úgy látják, hogy az apostolkodás legnagyobb eredménye az lett, hogy (bár a szegények aránya alig-alig csökkent) az egyházmegyei reform harmadik évének végére sem éhező, sem fagyoskodó nem maradt

Csereháton. Azzal kezdték, hogy az apostolok feliratokat helyeztek el a leginkább kiszolgáltatottak házában: „Ebben a házban éheznek!”, „Ebben a házban fáznak!”. A helyben lakók egy része megmozdult, de ez az akció még nem hozott áttörést. Ezután (egy emlékezetes, böjtöléssel egybekötött, másfél napos „válságtanácskozást” követően) a „Ti adjatok nekik enni!” jegyében folytatódott a kampány, immár jóval nagyobb hatásokkal. Főleg azután, hogy a görög katolikusok és a reformátusok is bekapcsolódtak.

Az apostolkodás másik kézzel fogható eredményeként olyan módon változott meg az egyházmegye pénzügyi helyzete, hogy Mikó atya betarthatta ígéretét: ha megengedik maguknak, egyházzuk Csereháton semmiért nem fog pénzt kérni. A plébánosokkal és az apostolokkal abban egyeztek meg, hogy teljes mértékben beavatják híveiket az egyházmegye és a plébániák anyagi ügyeibe. Tétléről tételre megtudhatták, hogy mi mennyibe kerül egy plébánia működtetésében. Megtudták azt is, hogy a plébániát vezető házaspárok egy forintot sem kapnak, mert elég jól kijönnek a nyugdíjuktól. Örömmel jelenthették, hogy a plébániai vállalkozások (élükön a vadászberényi állatkerttel) azon kívül, hogy munkanélkülieket és közmunkásokat segíthettek állandó munkához, számottevő bevételekhez juttatták az egyházmegyét. Ezután havonként közzétették, hogy mennyi hiányzik a minimális működéshez, valamint a fejlesztési elképzelésekhez szükséges összegeket. Az is világossá vált, hogy a templomok tatarozásán kívül az államtól semmit sem kapnak és nem is fogadnak el, még az MKPK-n keresztül sem.